

ความหลากหลายทางชีวภาพของแมลงเกาะหินในพื้นที่กลุ่มป่า

แก่งกระเจาน

Biodiversity of stoneflies in Kaeng Krachan Forest Complex

นางนันทิยา รัตนจันทร์¹

นายวัฒนา ศักดิ์ชูวงศ์²

นายสุรชัย ชลดำรงกุล²

นางสาวนงพงา ปาเฉย¹

Abstract

A study on stonefly diversity was carried out at Kaeng Krachan Forest Complex between 2008-2010, which data collection was made two phases. Between 2008-2009, we conducted the first survey at Kaeng Krachan National Park and Mae Nam Phachi Wildlife Sanctuary, and between 2010-2011, the survey was carried out at Kuiburi National Park and Thai Prachan National Park. Stonefly nymphs were monthly collected from streams by hand-picking method in four sites and stonefly adults were also monthly collected from Light traps and Malaise traps. However, at Thai Prachan National Park, only adults were collected due to the long period of dry season and water condition was not appropriate for collecting of nymph samples. A total of 3 families of Plecopteran larvae were collected namely; Nemouridae, Peltoperlidae and Perlidae with 15 species in 6 genera. Most of the collected larval species were unnamed, however there were two species identified with known species: *Neoperla fallax* and *N. hubleyi*. While Plecopteran adults were collected only two families as Nemouridae and Perlidae which most of them are also unnamed but one is two known species: *N. fallax* and *N. hubleyi*. The highest plecopteran species richness were found in Mae Nam Phachi Wildlife Sanctuary and followed by Kaeng Krachan National Park and Kuiburi National Park, respectively. Unnamed species from this study will be described with the help of the expert in the separate taxonomic work.

Keyword: stonefly, Plecoptera, biodiversity, Kaeng Krachan Forest Complex

¹นักกีฏวิทยาชำนาญการ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช

²นักกีฏวิทยาชำนาญการพิเศษ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช

บทคัดย่อ

การศึกษาความหลากหลายของแมลงเกาะหินในพื้นที่กลุ่มป่าแก่งกระจาน แบ่งพื้นที่สำหรับเก็บข้อมูล เป็น 2 ระยะ โดยในปีงบประมาณ 2551-2552 เก็บข้อมูลแมลงเกาะหินในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่น้ำภาชี และในปีงบประมาณ 2553-2554 เก็บข้อมูลแมลงเกาะหินในพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีและอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน เก็บข้อมูลโดยการเก็บตัวอย่างของแมลงเกาะหิน ด้วยวิธี hand-picking จากแหล่งน้ำในพื้นที่ศึกษาพื้นที่ละ 4 สถานีเก็บตัวอย่าง และเก็บตัวเต็มวัยของแมลงเกาะหินจากกับดักแสงไฟ (light traps) และกับดักแบบมุ้ง (malaise traps) พื้นที่ละ 1 สถานีเก็บตัวอย่าง สำหรับพื้นที่อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจันดำเนินการเก็บข้อมูลเฉพาะตัวเต็มวัยเท่านั้น เนื่องจากแหล่งน้ำในอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจันมีระยะเวลาที่เป็นช่วงแล้งยาวนาน สภาพแหล่งน้ำไม่เหมาะสมสำหรับเก็บตัวอย่างตัวอย่างอ่อน ทำการเก็บตัวอย่างตัวอย่างอ่อนและตัวเต็มวัยเดือนละ 1 ครั้ง ดำเนินการเก็บข้อมูลแมลงเกาะหินในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่น้ำภาชี ตั้งแต่เดือนเมษายน 2551 ถึงกันยายน 2552 และเก็บข้อมูลในพื้นที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรีและอุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน ตั้งแต่เดือนมกราคม 2553 ถึงมิถุนายน 2554 พบตัวอย่างแมลงเกาะหิน 15 ชนิด 6 สกุล ใน 3 วงศ์ คือ วงศ์ Nemouridae, Peltoperlidae และ Perlidae ซึ่งสามารถจำแนกชนิด ได้สองชนิด คือ *Neoperla fallax* และ *N. hubleyi* ส่วนระยะตัวเต็มวัยพบจำนวน 2 วงศ์ คือ Nemouridae และ Perlidae ซึ่งสามารถจำแนกชนิดได้สองชนิดคือ *N. fallax* และ *N. hubleyi* โดยพบชนิดพันธุ์ตัวอย่างอ่อนแมลงเกาะหินที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่น้ำภาชีมากที่สุด รองลงมาคือที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และอุทยานแห่งชาติกุยบุรีตามลำดับ

คำหลัก: แมลงเกาะหิน, สโตนฟลาย, ความหลากหลายทางชีวภาพ, กลุ่มป่าแก่งกระจาน